

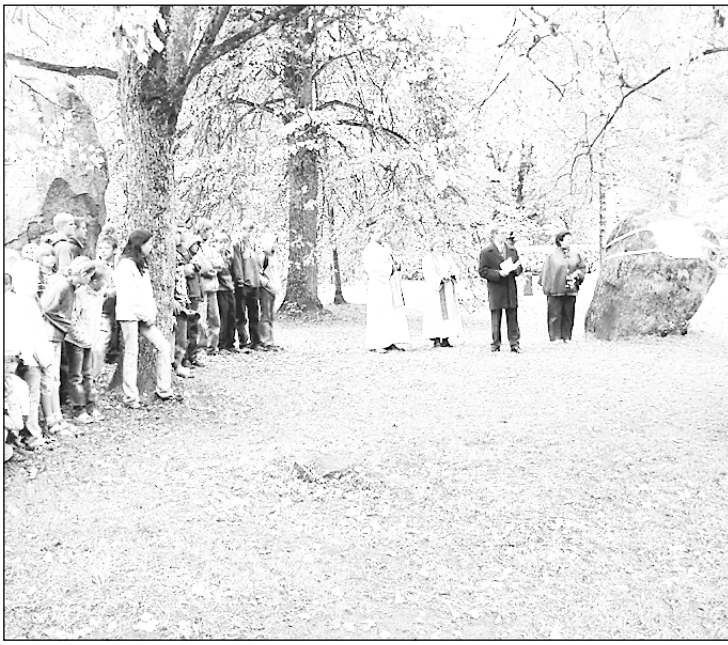
Oktoober 2007 Hind 2 krooni

Vallavalitsuse ja volikogu ajaleht

Nr 8 (43)

Kanepi kirikus toimus kontsertaktus.

Kanepi pargis avati mälestuskivi Kanepi esmamainimise 425. aastapäeva puhul.

Kanepi 425

21. septembril kogunes parki lisaks kooli-noortele hulgaliselt uudistajaid, sest kate suurel kivil Vabadussamba taga oli juba nädalapäevad peitnud tähtsaid daatumeid Kanepi ajaloost. Mälestustahvli avamisel kõneles vallavanem Aivar Luts, ta eemaldas ka mälestuskivilt katte.

Kivil on kirjas: „425 aastat Kanepi esmamainimisest 1582 Kanapieza külane, 4.08.1675 Kanepi kihelkond, 1.04.1939 Kanepi vald.”

Lillekimbu asetas mälestuskivile Milvi Hirvlaane, kelle initsiatiivil kogu üritus teoks sai.

Mälestuskivi õnnistasid Võrumaa praost Urmas Nagel ja Kanepi koguduse õpetaja Margit Lail. Seejärel suundus rahvas Kanepi kirikusse, kus toimus kontsertaktus. Ettekandega esines Milvi Hirvlaane, Kanepi nimede ajaloost andsid ülevaate gümnaasiumi 11. klassi tüdrukud Egle Rüttili, Hip Kõiv ja Kadi Seeme (pildil). Läbi ajaloo on Kanepil olnud mitu nime, praegune nimi valiti 1925. aastal toimunud rahvaküsitlusele. Nimede muutumise kohta saab lugeda Milvi Hirvlaane koostatud Kanepi kultuuriloolisest

kalendrist 2007–2008.

Kutse üritusele oli saadetud ka Poola suursaadikule Tallinnas, temalt tuli tervitustelegramm. Vallavanem luges selle ette. Suursaadik soovis õnne Kanepi esmamainimise aastapäeva puhul, nentis kahetsusega, et ei saa terviselikel põhjustel üritusel osaleda ning soovis Kanepile viljakat koostööd ja arengut ning heaolu.

Kontserdi andis Põlva E-Studio tüdrukutekoor.

Veel on võimalik Kanepi vallamajas vaadata fotonäitust Kanepi vanemast ajaloost, samast saab osta kultuuriloolist kalendrit.

TIIU LEPPIKUS

Põlgaste kooli aastapäev

Põlgaste kool tähistab oma aastapäeva Arnold Matteuse projekti põhjal valminud koolimaja sünnipäeva järgi. Käesoleval aastal sai selle maja ehitamisest 70 aastat ja koolipere kutsus selle tähistamiseks kokku nii kooli vilistlased kui ka endised õpetajad ja koolijuhid. Üritusel osalejaid oli 225. Eriti tähtis oli kokku saada auväärse eas vilistlastel ja neid oli kohal hulgaliselt. Pikema ajaloolise ülevaate tegi kooli kauaaegne direktor Linda Pugast (Mägi), ta andis koolile üle omakoostatud kroonika.

Kontserdi andsid lasteaed-alkooli õpilased Kaja Kermeri juhatusel. Mälestati ka meie seast lahkunuid, Amanda Feigenbaumi luuletuse luges ette Kaja Kerner.

Väga südamlikult rääkis koolielust 50 aastat tagasi kooli lõpetanud Malle Leis. Ta oli üles otsinud ka oma klassijuhataja Valentina Šulgina ja klassikaaslased. Malle Leis meenutas, kuidas suhtus tollane koolipere Siberist saabunud eesti tüdrukusse, kellel oli vaja kiiresti selgeks saada eesti keeles lugemine ja kirjutamine. Tema arvates oli kooli motoks „a kuubis” ehk

austus, armastus ja arusaam. Kuigi riietust ja toitu ei saa praeguse ajaga võrrelda, olid lapsed rahulikumad ja rahulolevamad, ka õnnelikud. Eriti tore oli tema arvates kevadine koolilõpu-aeg. Siis käis üks suur munakloppimine: raha polnud, kodudest toodi munad ja tehti uhked tordid. Malle Leis tunneb suurt uhkust, et tema ema neiupõlvenimi oli Matteus ning ta on koolimaja arhitekti Arnold Matteuse sugulane.

Vallavanem Aivar Luts märkis oma sõnavõtus, et laste arvu vähenemise tõttu tuli vallal kaks aastat tagasi teha raske otsus ning muuta põhikool lasteaed-alkooliks. Alkooli osas on küll vähe õpilasi, aga lootust annab lasteaiarühm: see kasvab pidevalt.

Kooli aastapäeval anti kätte hulk tänukirju pikaajalise töö eest Põlgaste kooli heaks. Tänukirja said Linda Pugast (Mägi), Pilvi Rammul, Elvi Koppel, Kaja Kerner, Eha Sööt, Külli Oja, Eha Parras, Neidi Ulst, Tiit Tagel, Arnold Tellmann, Helju Tellmann, Tea Sohar, Heli Raudnagel, Ilme Rööpson, Anne Kuusik, Merle Põllu-

Põlgaste kooli endised ja praegused töötajad.

veer, Rein Pödder, Eve Paloson, Öie Loka ja Helve Loka.

Tervitused Põlva maavalitsuselt andis edasi haridusnõunik Mati Sikk, Kanepi gümnaasiumilt õpetaja Tiit Leppikus, Põlgaste kultuurimajalt Asta Puru.

Rõõmsaid taaskohtumisi ja

äratundmisrõõmu oli sellel üritusel väga palju. Kooli kokkutulekud ongi olulised, et mäletada, meenutada ja järgmistes kohtumistes kokku leppida.

TIIU LEPPIKUS,
õpetaja Põlgastes 1994-2001

Ignatsi Jaagu medal Milvi Hirvlaanele

Milvi Hirvlaanele anti 29. augustil Otepääl toimunud hariduskonverentsil „Eestikeelne keskkooli haridus maal – juured ja tulevik” B. G. Forseliuse Seltsi kõrge autasu – Ignatsi Jaagu medal koos tänukirjaga. Sellega hinnati tema tänuväärset tööd koolialaloo raamatute ja kodu-uurimistööde tegemisel.

Viimastel aastatel on temalt trüki-valgust näinud „Kanepi kool läbi kahe sajandi” (2004. aastal kooli 200 aasta juubeliks) ning 2005. aastal

„Põlva Ühisgümnaasiumi ajast aega” (Põlva Ühisgümnaasiumi 55. aastapäevaks).

Konverentsiks valminud ajakirjas Forseliuse Sõnumid nr 15 oli Milvi Hirvlaane artikkel „Kanepi koolid käsitööõpetuse ajaloolise taimelavana”.

Ignatsi Jaagu medali andis Milvi Hirvlaanele üle B.G. Forseliuse Seltsi esimees Madis Linnamäe.

KT

Vallavanema veerg

Sügis on täies hoos, maaelanikel saak salves, koolilapsed õppimas ja õpetajad õpetamas. Septembrikuus külastas volikogu valla koole ja lasteaedu, et tutvuda olukorraga ning valmisolekuga uueks õppeaastaks. Vajadused arutatakse läbi ja lisatakse volikogus täiendamisel olevasse valla arengukavasse aastani 2015.

Valla üldplaneeringut kooskõlastatakse naabervaldade ja keskkonnateenistusega, vajaduse korral tehakse täiendusi. Seejärel toimub veel kord üldplaneeringu avalik väljapanek ja nelja nädala jooksul on veel võimalik ettepanekuid ja muudatusi teha.

Kavas on valla ühe suurema asutuse Erastvere hooldekodu reorganiseerimine, alates 1. oktoobrist on uueks nimeks ASI Hoolekandeteenused Erastvere hooldekodu.

Tähistasime Kanepi esmamainimise 425. aastapäeva ja Põlgaste koolimaja 70. sünnipäeva.

11. oktoobril ilmus Eesti Postilt esimene Kanepi-teemaline mark, millel on kujutatud Kanepi kirik.

Edu kõigile töödes ja tegemistes!

AIVAR LUTS

20. septembril toimus vallavolikogu istung

Toimus väljasõiduistung. Külastati Kanepi gümnaasiumi, Põlgaste lasteaed-alkooli ja Kanepi lasteaeda.

Päevakord:

1. Koolide valmisolekust algavaks õppeaastaks.
2. Jäätmekava vastuvõtmine.
Otsustati jäätmekava vastu võtta (määrus nr 23).

3. Detailplaneeringute algatamine.
Otsustati algatada detailplaneering Kella-Mihkle I, Weizenbergi 36 ja 38 ning Piiri kinnistul.

4. Vallavara valitsemise korra muutmine.
Otsustati muuta vallavara valitsemise korra paragrahvi 109 lõike 2 sõnastust järgmiselt:
(2) Vallavara võõrandamise otsustuskorras otsustab:

1) vallavara puhul väärtusega üle 50 000 krooni – volikogu;
2) vallavara puhul kuni 50 000 krooni – vallavalitsus.

5. Maa munitsipaalomandisse taotlemine.
Otsustati taotleda Hurmi külas asuv elamu ja elamut teenindav maa munitsipaalomandisse.

6. Katastriüksuse sihtotstarbe määramine.
Otsustati määrata katastriüksuse **Koolipõllu** sihtotstarbeks maatulundusmaa; katastriüksuse **Hinno** sihtotstarbeks elamumaad; katastriüksuse **Tuulejärve** sihtotstarbeks maatulundusmaad; katastriüksuse **Peratsjärve** sihtotstarbeks maatulundusmaad ning katastriüksuse **Õllekoja** sihtotstarbeks maatulundusmaad.

7. MTÜ Pääri Seltsi avaldus.
8. Kanepi lasteaiatöötajate avaldus.

Istungi ettekannete ja jäätmekavaga saab tutvuda valla kantseleis ja kodulehel www.kanepi.ee.

Väljavõtte on koostanud
vallasekretär ÖIE PÖDER

TEADE

Kanepi Vallavalitsus kuulutab välja vähempakkumise Kanepi valla teedel talihooldustööde tegemiseks 2007/2008. aasta talvel. Pakkumised saata 26. oktoobriks Kanepi Vallavalitsusse (Turu 2, 63101 Kanepi). Info tel 506 6567 või 510 6989.

Töökorraldusest Kanepi perearstipraksises

Kasutan vastuvõtule eelregistreerimist juba teist aastat, kuid praktikas ei taha see eriti toimida. Suurimaks stressi tekitajaks on meile telefonil helistajad ja retsepti soovijad. Algatuseks mõned pildikesed meie igapäevasest tööst.

Patsient on vastuvõtul ja arst uurib tema vaevusi, siis aga heliseb telefon. Telefonihelin on üsna nõudlik ja sellele lihtsalt peab vastama. Järgneb mõneminutilise telefonivestlus, et helistaja murele lahendus leida.

Arst jätkab vastuvõtul oleva patsiendi läbivaatust, sättides kõrva kuuldetorud. Siis heliseb taas telefon. Kõik kordub. Arst üritab jätkata läbivaatust, kuid telefon heliseb jälle, nüüd juba kolmandat korda. Ja taas kordub kõik: telefonipatsiendi küsitlemine, mingi lahenduse või tegevusplaani leidmine. Seejärel pistab keegi pea ukse vahelt sisse ja soovib ainult rääkida, tegemata välja vastuvõtul viibijast. Arst ohkab sügavalt ja püüab rahulikuks jääda, paludes patsiendil veel veidi ukse taga oodata. Lõpuks püüab arst teha kokkuvõtteid vastuvõtul viibiva patsiendi tervisemuredest, määrab uuringud, väljastab saatekirjad, lepib telefoni teel kokku konsultatsiooni ja uuringute ajad ning määrab raviplaani. Tuleb kõvasti pingutada, et ei läheks sassi telefonipatsiendid, vastuvõtul viibija ja uksetagune rääkida soovija.

Käib pingeline vastuvõtt. Registreerunud patsiendid tulevad ja lähevad nii, nagu on enne kokku lepitud. Kõik sujub päris hästi. Siis aga astub sisse patsient, kes kurdab halba ennesetunnet või mõnda muud vaevust, mis on kestnud nädal või kaks, ja soovib kohe vastuvõtule tulla. Ooteruumis on aga patsiendid, kes on end vastuvõtule registreerinud. Keeruline olukord, kannatavad registreerunud patsient, uksest sisseastuja ja meediku närvikava. Lahenduseks on muidugi vastuvõtule pöördumise aja leidmine, kuid selleks peab patsient ootama nii mõnedki tunnid, see aga ei meeldi kellelegi. Aega oleks saanud kasutada hoopis kasulikult,

kui patsient oleks vaevunud telefoni teel aja kinni panema.

Käib arsti vastuvõtt. Siis avaneb uks ja sisse astub valust kõver, näost hall või koguni verine patsient. Siin on tegemist erakorralise seisundiga ja meedikud asuvad kohe tegutsema, nagu olukord nõuab. Nüüd saab ooteruumis keegi väga pahaseks, miks see inimene võeti kohe vastu ja miks läheb nii kaua aega. Rahulikult selgitame ootajatele, et patsiendil on tõesti raske tervise seisund ja see nõuab kiiret tegutsemist.

Taas arsti vastuvõtt. Korraga on ooteruum täis käratsevaid koolilapsi. Selgub, et üks neist on veidi haiglane või on käsi või jalg väga saanud ning õpetaja soovitas tulla arstile näitama. Aega kokku lepitud muidugi pole ja ülejäänud seltskond on niisama kaasas. Patsiendil ooteruumis on aga väga pahurad.

Veidi ka retseptidest. Mäletatakse aegu, kui ühele retseptilehele kirjutati kaks või ka rohkem ravimeid. Ei olnud mingeid isikukode, pensionitunnistuse numbraid, puudeastmeid, diagnoosikode, ravikindlustust ja selle kontrollimist. Kuid nüüdsel ajal on kõik olemas ja see teeb ravimikirjutamisest omaette ettevõtmise. Kui mõni number või kood läheb valesti, siis peab liigselt rahakotti kergendama patsient või arst. Tavaliselt tuleb kuu või kaks hiljem haigekassast nõudeavaldus, summad on üsna korralikud.

Peaaegu iga vastuvõtu ajal ilmub ooteruumi keegi, kes soovib ainult ühte retsepti. Kuid ühele järgneb teine ja kolmaski retsepti-soov. Siis esitatakse veel naabrite ja tuttavate soovid. Kõik see võtab umbes pool tundi, sest haige kaardil peab arst põhjendama ravimi väljakirjutamise vajadust ja lisama sinna ka retsepti numbrid. On juhu-seid, kui retsepti kirjutamine lõpeb veel saatekirjade trükkimisega. Viimased peavad olema väga põhjalikud. Enne erialaspetsialisti juurde saatmist peab perearst tegema igasugused uuringud. Ka väljaspool tööaega, tänaval, kaupluses

ja kodus soovitakse sageli telefoni teel arsti juurde aega kinni panna. Me ei kanna ju kaasas registreerimisvihikut!

Need on vaid mõned pildid meie meedikute töömailt. Soovime, et kui haige on registreerinud end vastuvõtule, saaksime temaga kõik vajaliku ilma segamiseta ära tehtud.

OLULINE INFO

•**Eelregistreerimine** on hädavajalik, soovitatav on registreeruda 1–3 päeva varem, hommikutundidel kella 8–10.

•**Vastuvõtuks** leiame aja esimesel võimalusel, veidi kauem on vaja oodata tervise- ja muude tõendite väljastamist.

•**Korduvretseptide** soov andke pereõele telefoni teel või paberil, ooteajad ei ole pikad. Kaugema kandi rahvale saadame retseptid koju ka postiga. Sageli saadame retseptid ka lastele linna, et nad saaksid oma vanemaid maale külastama tulles ka rohud kaasa tuua. Seda viimast võimalust ei tohi aga kuritarvitada.

•**Erakorralise tervise seisundi**, tugeva valu, verd jooksva haava jms korral tuleb pöörduda kohe perearsti poole tööaegadel.

Paar päeva tagasi väljaväänatud jalg, nädal aega kestnud seljavalu või mitu nädalat kestnud kõha ei ole erakorraline seisund.

•**Ootamatu haigestumise või vigastuse korral helistage häirekeskusesse telefonil 112.**

•Eestis töötab edukalt **perearsti infoliin. See on avatud ööpäev ringi numbril 1220.** Sealt saab head meditsiinilist nõu, vajaduse korral suunatakse kõne häirekeskusesse.

Kallid patsiendid! Hoiame kinni nendest reeglitest, siis sujub meie koostöö märksa paremini ja leiame teie tervisemuredele kiiremini lahenduse. Ka meedikud on siiski vaid inimesed.

Kõigile head tervist soovides

VAIKE MEESAK,
perearst

Kokkutulekul oli hea vaadata albumeid möödunud aegadest. Meenu-tavad Tea Sohar (paremal) ja Linda Pugast.

Põlgaste kooli ajaloost

Põlgaste kool tähistab oma 70. sünnipäeva vilistlaste kokkutulekuga. Tegelikult on sünnipäev koolimajal, sest 1937. aastal valmis uhke koolihoone Arnold Matteuse projekti järgi.

Kooliharidust on Põlgastes jagatud 128 aastat ja võib-olla kauemgi, kui mõelda tagasi eesti koolihariduse ajaloole. Vanimad koolid tekkisid ligi neli sajandit tagasi. 17. sajandil tekkis vajadus usuõpetust levitada ja siis kohustati pastoreid õpetama talupoegadele katekismust ja palveid. Kuna pastoritel käis see üle jõu, pandi neile abiks köstrid. Sellest ka nimetus köstrikskoolid. 1765. aastal kohustas Liivimaa maapäev kõiki mõisaid avama koole. Nii loodi mõisa- ja külakoolid, kus õpetati lugemist katekismuse ja käsuraamatute järgi, õhtu- ja hommikupalveid. Õpetajateks olid mõned ärksamad talupojad, sageli kõrtsmikud. Kooli peeti enamasti mõisareh-tes, mõne talupoja suitsutares või kõrtsis. Kirikuarhiivi materjalides on kirjas, et Kanepi kihelkonnas oli seitse kooli. Põlgastes oli õppetöök küll ruumikas tuba, kuid samas majas asus ka mõisa kõrts ning õpetajaks olnud kõrtsmik. Põlgaste mõis asus Lahedal. Koolis hakati õpetama ka kirjutamist ja rehken-damist. Võis ka kodus lugema õppida, neid iseõppijaid käis pastor kodus kontrollimas.

19. sajandi talurahvaseadustega said talupojad pärisorjusest priiks, kujunes välja valla- ja kihelkonnakoolide võrk. 1850. aastast on teada kool ka Põlksis ehk Põlgastes. Kanepis oli 1804. aastast kihelkonnakool, mille lõpetajatest said kooliõpetajad. Nii on märgitud, et Põlgaste vallakooli õpetaja Aadam Kudu sai hariduse Kanepi kihelkonnakoolis.

Põlgaste hariduselu on kujundanud paljud viljakad õpetajad, koolijuhid. 1935. aastal asus Põlgaste algkoolis tööle äsja Võru Õpetajate Seminari lõpetanud energiline Arnold Tiru. Pärast koolijuhatajaks valimist asus ta vallavalitsust veenma, et tarvis on ehitada uus koolimaja. Kogu ümbruskonna ühiste jõududega valmiski 1937. aastal uus hoone, mis pühitseti sisse 70 aastat tagasi, 3. oktoobril 1937. aastal. Endine õpetaja, õppealajuhataja ja direktor Amanda Feigenbaum oli tollal pisike koolitüdruk. Ta meenutas, et koolijuhataja Tiru ajal tuli nagu valgus kooliellu. Algas suur muudatuste periood. Õpilaste igapäevaelu ilmusid saapaharjad, kätepesu, käterätid, peeglid, saalis võimlemine, soe tee võileiva kõrvale. Kõikjal oli puhtus ja kord, kaugematel lastel võimaldati kooli internaati jääda. Kujundati kooli ümbrust, õpilaste abiga rajati koolimaja ette terrass.

Kool sai ka kultuurielu keskuseks. Tegutsesid näitering ja lastekoor, toimusid vaidlusõhtud, eesotsas kaks tublit õpetajat Rosalie Koppel ja Elfriede Sild. Viimane neist oli kooli-juhataja aastail 1944–1951. Ta tagas eduka õppetöö ja hea distsipliini, ükski korrarikumine ei jäänud avastamata.

1954. aastal sai minust koolijuhataja.

1957. aastal jõudis kooli ruumidesse elektrivalgus. See oli suur sündmus. On mees esimene valgustuse sisselülitus, samas suitses veel petrooleumilamp.

1962. aastast muutus kool 8klassiliseks, õpilasi oli 116. Õppealajuhatajana asus tööle Riho Joassoone. Tema eestvõttel kujundati uued sildid, uued stendid, rajati kiviktaipla. Ta arendas õpilastes kunstimeelt. Algklasside õpetajateks olid kaks noort ja püüdlikku õpetajat Elvi Koppel ja Eha Parras. Elvi Koppel töötas koolis ligi 40 aastat ja õpetas lapsi väga ilusa käekirjaga kirjutama ning koolipidudel esinema. Eha Parras õpetas matemaatikat, trenis peastarvutamist, õpetas tütarlastele käsitööd. Valmis palju näidistöösid.

Noorte muusikalisel harimisel tegi palju õpetaja Arvo Joa. Ta õpetas poiste-koori ja lastekoori, pillimängu, juhatas klubis puhkpilliorkestrit, koolis õpilaste keelpilliorkestrit. Lisaks õpetas poistele käsitööd.

Muusikaõpetajaks tuli Rita Tobreluts, avati muusikaklass, kus sai õppida klaverit ja akordioni, jätkus muusikaline kasvatus sügavuti. Meelde on jäänud rõõmsameelne pioneerijuht Pilvi Peemot, kes istus klaveri taha ja lapsed ümberingi laulsid. Ta organiseeris huvitava kohtumiste klubi, kus käis palju külalisi. Mitmekülgne pedagoog Aaren Pillesaar korraldas sisukaid õppekursioone. Tublised õpetajaid oli palju.

1972. aastal lahkus Riho Joassoone, õppealajuhatajaks edutati Amanda Feigenbaum. Aastail 1983–1984 juhtis ta kooli direktorina. Koolis oli kõrgel tasemel metoodiline töö, pandi kirja kooli ajalugu, korraldati esimene vilistlaste kokkutulek. Hiljem jõudis Amanda Feigenbaum välja anda kaks luulekogu.

Väga tublid olid lapsevanemad Helmut Kivi, Milvi Kivi, Mõistus, Malle Järvi, Albert Pihooja, Aino Sohar, Leili Huul.

Põlgaste koolist on võrsunud palju eri elualade juhte, ametnikke, insenere, õpetajaid, raamatupidajaid, muusikuid, põllumehi jne.

1984. aastal asus kooli juhtima Jaan Rööpson, perspektiivitundega pedagoog. Omades ehitajavaimu, asus ta laiendada õpitingimusi: pööningule ehitati internaadiruum, vanast aidast sai poiste töököda, asfalteeriti kooliõu, kujundati kooli ümbrust, algas koolimaja juurdeehitus, tehti ettevalmistusi uue spordisaali ehituseks.

1986. aastal muutus kool 9klassiliseks, kooli tulid kuue-aastased lapsed. Pärast Jaan Rööpsoni surma asus direktorina tööle Tiit Tagel, seejärel 1994. aastast kuni 2005. aastani juhtis kooli Küllil Oja.

1. septembril 1994 valmis juurdeehitis. Koolimajas on palju ruumi, kui oleks vaid lapsi.

LINDA PUGAST (Mägi),
kooli direktor 1954–1981

Looduskaitsest läbi aegade

1910. aastal rajati Eestis esimene looduskaitseala ning seda tähtpäeva peetakse looduskaitse alguseks Eestis. Eesti Vabariigi algusaastail hakkas looduskaitsega tegelema loodusuurijate selts. Tartu Ülikooli professori Fedor Bucholtzi eestvedamisel asutati seltsi juures looduskaitse sektsioon. 1929.a töötas professor A. Mathiesen välja looduskaitse seaduse projekti, kuid rahapuudusel seda ei kehtestatud. Professor Teodor Lippmaa töötas välja uue projekti ja 1935. aastal anti see välja seadusena. 1940. aastaks oli Eestis loodud 47 kaitseala, kaitse alla oli võetud 80 parki, 40 metsaosa, 202 põlispuud, 210 rändrahn, hulgaliselt taime- ja loomaliike. Riiklikuks looduskaitse inspektoriks oli Gustav Vilbaste. Laiahaardelise tegevuse eest võlg-neme talle suure tänu.

50 aastat tagasi, 7. juunil 1957 võttis Eesti NSV ülemnõukogu vastu Eesti NSV looduskaitse seaduse, see oli esimene kogu NSV Liidus. 1957.a sügisel asutati ENSV ministrite nõukogu juures looduskaitse valitsus – looduskaitse administratiivne keskus. Ametisse määrati looduskaitse usaldusmehed, kelleks Kanepi piirkonnas olin mina. Ülesandeks oli kohapealt info edastamine valitsusele.

45 aastat tagasi, 10. aprillil 1962 reorganiseeriti vabariigi looduskaitse süsteem ja loodi Eesti NSV metsamajanduse ja looduskaitse peavalitsus. Selle etteotsa sai Heino Teder, ta juhtis seda süsteemi väga oskuslikult 25 aastat. Minul oli võimalus töötada tema alluvuses riiklikus metsavalvesüsteemis ning pean neid väga viljakateks aastateks metsanduse ja looduskaitse vallas. Looduskaitse süsteem üha täienes ja ülesanded laienesid, oli vaja veelgi võimsamat keskorganit. 1966. aastal loodi ENSV metsamajanduse ja looduskaitse ministerium. Metsaülem koos riiklikku metsavalvesüsteemi kuuluvate metsnike ja metsavahtidega olid need, kes jälgisid seaduste täitmist ja vajaduse korral rakendasid meetmeid, tehes ettekirjutusi ja koostades rikkumiste kohta akte.

Metskondade õigused ja kohustused laienesid ja looduskaitse oli metsade majandamise kõrval oluline tegevus. Meie suurimateks hooldusobjektideks said piirkonnas asuvad metsapargid: Erastvere, Tilsa, Lahe-da ja Valgjärve. Seal keelati omavoliline tegevus ning hooldustööd toimusid metskonna juhendusel. Lisaks parkidele oli meie hoole all Tilleoru maastikukaitseala. See oli ka enim külastatud objekt ning 1962. aastal loodi siin esimene looduse õpperada. Eriti palju käis kevadeti kooliekskursioone Eestist ja kaugemaltki. Vaatamisväärsusteks olid Varbuse metsapark oma põlispuudega, Merioos oma karastava allikaveega. Töötas Tille veski, kaitse all olid mitmed põlispuud ja rändrahnud.

Meie tegevusala oli ka jahinduse, kalanduse ja heakorraeskirjade järgimise kontrollimine. Abiks olid meile vabatahtlikud, nn ühiskondlikud inspektorid. Probleeme, mida lahendada, oli küllaga, eriti majanditega, nende si-lo-, sõnniku- ja väetisehoidlatega, puhastusseadmete korrashoiuga jms. Ühiskondlikest inspektoritest on meelde jäänud Leo Lõhmus, Gustav Maat, Harri Kelt, Julius Harju.

Tänapäeval räägitakse palju kodanikuaktiivsusest, aga see ei taha hoogu sisse saada. Viimasel ajal on juhtunud häbiväärseid tegusid ka Kanepis. Nii võis 22. augustil telesaatest kuulata- vaadata, missuguste vahenditega salakütid karusid kütivad. Tänu julgele Kanepi noormehele toodi see lugu päevavalgele. Oleks rohkem selliseid noori, kes märkavad väärtegusid ja julgevad need ka üldsuse ette tuua.

Sellel aastal on looduskaitse vallas päris palju ümmargusi tähtpäevi, nende meenutamiseks saigi see artikkel valla lehe jaoks kirjutatud.

JAAN TIIVOJA,
looduskaitaja

Kanepi kodutütarde rühma õppelaager

Sügisel koolivaheajal kogunevad Kanepi kodutütred õppelaagrisse. Laagris on päevakorras teate- ja rahvastepalli-võistlused, loodusviktoriin, matkatarkuste õppimine.

Keskkonnakaitsest räägib keskkonnatehnoloog Kät Mõttus. Öhtul loetakse luuletusi isadest, toimuvad isadepäeva luulekonkurss ja moeshow „Sügis 2007“. Teisel päeval õpitakse veel matkatarkusi ning seejärel toimub matkatarkuste tundmise võistlus Latiku mäel.

AINO MÕTTUS,
kodutütarde Kanepi rühma vanem

Kanepis mängivad jalgpalli nii tüdrukud kui poisid

6. oktoobril Tallinnas Eesti maakoolide finaalmängus sai 1993.a sündinud ja nooremate Kanepi tüdrukute võistkond teise koha.

Võistkonnas olid Lisanne Tamm, Sixtina Ladva, Helika Aigro, Jane Hiop, Kersti Veskemaa, Heret Adamson, Eleri Pärna ja Helene Leht.

Samas vanusegrupis poiste võistkond jäi neljandaks. Ka see on väga tubli saavutus. Võistkonnas olid Mareka ja Janar Tamm, Mark ja Kris Finagin, Gerald ja Gerret Kivirand, Raido Reest ja Mathias Lail.

9. oktoobril sõidavad Kohilasse jalgpalli finaalturniirile 6.–9.klassi tüdrukud Lisanne Tamm, Sixtina Ladva, Helika Aigro, Jane Hiop, Kätlin Hani, Kersti Veskemaa, Jevdokija Popova, Jane Kirsipuu, Heidi Ingver.

Mitu õpilast käib Põlvas FG Lootos Allegro treeneri Kaido Kukli treeningrühmades, koolis mängivad nad jalgpalli õpetajate Kadri Tulevi ja Maiken Keldu juhendusel.

Kanepi jalgpallurid Tallinnas A. Le Coqi jalgpalliväljakul.

Foto Urmas Kivirand

Kanepi noortekeskuse esimest sünnipäeva tähistatakse 13. oktoobril

Oktoobris saab Kanepi noortekeskusel tegutsetud aasta. Noored ise korraldavad sünnipäeva ürituse 13. oktoobril. Sel päeval mängime, võistleme, vaatame filme, sööme torti ja muidugi on ka üllatusi.

Septembris külastasime Otepää seiklusparki (pildil). Järgmine väljasõit on noorte soovil Pühajärvele *bowlingut* mängima ja ujuma.

Teeme ettevalmistusi ka advendiürituseks alevi jõulukuuse juures, 16. detsembri üritus on noorte korraldada.

Terve oktoobrikuu jooksul on võimalik noortekeskuses näha noorte endi valmistatud näitust esimese aasta tegemistest. Tule ja tutvui!

ANNIKA LADVA

Õpilased valivad nädala õpsi

Sellel õppeaastal korraldame Kanepi gümnaasiumis nädala õpsi valimised. See ettevõtmine peaks tõstma ka noorte huvi õpetajatöö vastu. Nähes pedagooge natuke tavatus rollis, muutub ehk nii mõnegi õpilase arvamus õpetajatest. Alates 10. septembrist kuni kevadise koolivaheajani on iga nädal tähelepanu keskpunktis üks õpetaja. Kuna tegemist on temale kuuluva nädalaga, siis peaks õpetaja eriliselt silma paistma: riietuma tavapäratult, muutma imago, käituma teistmoodi. Praeguseks on nädala õpsi rollis olnud Merike Kaste, Aino Mõttus, Eda Tarend, raamatukogu juhataja Rita Ziugand.

Raamatukogus kohtusid õpilased Rita Ziugandi asemel Oskar Lutsuga.

Huvijuht Aino Mõttus ja noor kolleeg Andre Laine.

Sellel nädalal toimuvad kindlad tegevused, tehakse pilte, videolõike, intervjuusid. Õpilased esitavad küsimusi, mida nad tahavad õpetaja kohta teada. Hiljem avaldatakse see materjal Kanepi Gümnaasiumi Aasta Õpetajate ajalehes. Kõige sellega tegeleb kooli õpilasesindus.

Kevadel valivad õpilased parima nädala õpsi. Võitjat ootab auhind.

ANDRE LAINE,
Kanepi gümnaasiumi õpetaja,
idee autor

Õpetajate päeval oli üllatusi

Traditsiooniliselt algas õpetajate päev aktusega aulas. 12. klass võttis enda vastutada koolipäeva korraldamise, andis kooliperele teada asendusõpetajad ning pärast väikest pantomiimimängu viis õpetajad bussiekskursioonile Sri Jayawardenepura Kottesse.

Igatahes oli õpetajate üllatus suur, kui peatuti Erastvere hooldekodu ukse ees. Esimene mõte oli: ega asi veel nii hull ole, ehkki tulevikus võib selle asutuse teeneid vaja minna ükskõik kellel meist. Hooldekodu töötajad tegid meile väga toreid ekskursiooni mööda asutust. Kahjuks kohuti ka endiste õpilastega, praeguste hoolde-alustega. Majas oli väga palju kunstiloomingut. Olid toredad töötoad, ilus kabel ja väga tublid töötajad.

Järgmine peatus oli Kanepi aiandis, kus Meelis Vahtramäe tutvustas oma valdusi ja tegemisi üle riigi. Saime teada, et Kanepi aiandi lillepostamendid kaunistasid suvel paljusid Eesti linnu, ka pealinna ja Kanal 2 „Suvereporterit“ stuudiot. Enne aiandist lahkumist pidid õpetajad tegema tunni-kontrolli nähtud taimede kohta, näidislilled said aga kooli kaasa tuua. Õpetajad lootsid juba oma veerandkaheteistkümnest kohvi saada, kuid kiirliin Sri Jayawardenepura sõitis läbi Põlgaste ja peatus Avo Kruusla kuulsal lüpsifarmi ees, et vaadata, kuidas tänapäeval piima saadakse.

Tagasi Kanepisse. Kuid ka nüüd ei lõppenud sõit koolimaja juures, vaid buss võttis suuna Antsla poole. Õnneks me kodu-valla piiridest välja ei sõitnud. Lõpp-peatuseks olid abiturientid valinud Mesipuu

Õpetajad Kanepi aiandis.

talu. Perenaine Maie ja peremees Henn tervitasid meid lahkelt ning tutvustasid oma tegemisi ja valdusi. Kaetud oli pidu-laud, kaminas põles tuli.

Kui koolimaja jõudsimme käis veel viimane õppetund ja õpilased olid oma uute noorte õpetajatega rahul. Oleme tänu-likud 12. klassi õpilastele, kes selle õpetaja

jate päeva nii suurepäraselt korraldasid. Kindlasti otsustab nii mõnigi noor ka õpetajakutse kasuks. Sellest sügisest õpib seda ametit kolm kevadel kooli lõpetanud noort.

TIIU LEPPIKUS,
õpetaja

Sügis Põlgastes

kurssidel, arendavad end huviringides, õpivad muusikakoolis, valmistuvad tähtpäevadeks jne.

Selle õppeaasta eesmärki-deks on ohutusallane kasva-tustöö, emakeele väärtustami-ne, tugiõppe tõhustamine, õpe-pe-kasvatustöö mitmekesista-mine, arvutikasutusoskuse pa-randamine.

Õppekaigud on õppetöö la-hutamatu osa, kus kinnistatak-se õpitut või omandatakse uusi oskusi.

Meie lastele meeldib teha käsitööd ja palju liikuda. Poiste tööõpetuse ruumid on talvel külmad. Unistame valgetest ja

tänapäevastest tööruumidest, kus saaksid käsitööd teha pois-sid-mehed. Koolimaja 70aas-tased põrandad, millel on sel-ged aja jäljed, ootavad uuenda-mist. Koolimaja piiras maan-tee poolt betoonpostidega lipp-aed, mis on praeguseks lagu-nenud. See ootab taastamist.

Lasteaias tegelevad 14 lapse arendamisega sellest õppeaas-tast Kairit Kolpakov ja Heli Kalk.

Igapäevase õpitegevuse ja mängu kõrval on käidud mat-kal sügist tervitamas, on orienteerumismänguga reipalt päeva alustatud, mihklipäeva laata peetud, Põlva talurahva-

muuseumis Karilatsis leiva-teoga tutvutud ning koos kringlit küpsetatud.

Septembrikuu jooksul tehti ettevalmistusi koolimaja sün-nipäeva pidustusteks: kaunis-tati ruume ja valmistuti kont-serdiks.

6. oktoobril kogunes meie majja 225 inimest, kes on seotud Põlgaste kooliga.

Oktoobris toimub raamatu-päev, novembris isade-, liik-lusohutus- ja kadripäev.

Me püüame elada täisväärtuslikult, juhindudes mõttest: ära tee teisele kunagi seda, mida sa ei taha, et sulle tehak-se.

ENE VEBERSON,
lasteaed-algkooli juhataja

Õnnitleme

juubilare ja eakaid sünnipäevalapsi!

*Kas märkad koltund murul säravvalgeid õisi?
Kas kuuled sinikellukeste kõlinat?
Kas igatsema paneb kureparve hõige?
Või merelaine kohin vere äratab?
Kui jaa, siis oled valmis uueks eluaastaks ja rõõmsalt, püstipäi sa seda eluaastat käi!*

OKTOOBRIS
89
Elsbeth Sikk
18.10. Soodoma küla
Georg Tiisler
24.10. Kanepi alevik
83
Aino Sohar
27.10. Põlgaste küla
81
Hilja Sool
11.10. Jõgehara küla
80
Daisy Pokk
12.10. Kaagna küla
75
Leili Hüsson
17.10. Kaagvere küla
70
Vello Karu
4.10. Hurmi küla
Mairi Hanni
16.10. Sõreste küla
65
Matti Holter
5.10. Varbuse küla
Maria Kirillova
10.10. Soodoma küla
60
Linda Eglit
29.10. Kanepi alevik

NOVEMBRIS
93
Pärja Kongo
6.11. Koigera küla
92
Veera Pöder
17.11. Heisri küla
90
Johannes Pöder
9.11. Kanepi alevik
87
Friedrich Plado
23.11. Piigandi küla
86
Ella Patrael
7.11. Erastvere küla
Linda Tagel
27.11. Lauri küla
85
Dagi Möttus
22.11. Kanepi alevik
84
Kalju Padar
1.11. Erastvere küla

Endla Mürk
28.11. Kanepi alevik
83
Ella Rätsep
7.11. Jõksi küla
Kalju Roht
13.11. Karste küla
Keena Helekivi
15.11. Kanepi alevik
82
Vilma Kurusk
22.11. Põlgaste küla
81
Erich Rootslane
2.11. Kanepi alevik
Arnold Liivamägi
22.11. Kaagna küla
Kalju-Valentin Siinmaa
26.11. Karste Küla
Valter Sults
26.11. Erastvere küla
Laine Lõo
27.11. Rebaste küla
80
Ester Kukk
15.11. Erastvere HK
75
Virve Hõbejärv
23.11. Jõksi küla
Helga Ehte
29.11. Erastvere küla
70
Maie Koorm
4.11. Magari küla
Enno Plakso
4.11. Sõreste küla
Õie Sisask
14.11. Näräpää küla
65
Villu Koch
3.11. Erastvere HK
Helve Gescheimer
26.11. Hurmi küla
60
Rein Mürsepp
2.11. Erastvere HK
Jaak Kõiv
11.11. Erastvere küla
Arno Raudla
16.11. Erastvere HK
Uuno Verrev
29.11. Soodoma küla
Mare Oja
27.11. Koigera küla

Kauneim suvekodu on Marju Praksi Jõeveere talu Hino külas.

Ilusaim eramu on Enn Tõnissoni ja Lii Pähni Peetrimäe talu Jõksi külas.

Ilusa kodu konkursi võitjad

Kanepi Valla Seltsi eestvõttel ja Kanepi Vallavalitsuse toetusel toimus ilusa kodu konkurss juba viiendat korda. Parimate tunnustamine toimus 5. oktoobril Kanepi kultuurimajas.

Võitjad said Kanepi Aiandilt kinkekaardi ja Kanepi Vallavalitsuselt raamatu Eestimaa kaunimatest kodudest. Kõik osalejad said tunnistuse „Ilusaim kodu 2007”.

Parimad selgitati kolmes kategoorias.

Suvilad/suvekodud: I koht – Marju Praksi Jõeveere talu Hino külas; tunnustatakse Riho ja Liivi Zupsoni Jõetare talu Koigera

Ühismajadest pälvis ilusaima kodu tiitli Kooli 6a.

külas ja Ülle Kallase, Karin Oja, Viivi Lokki Kallaste talu Jõksi külas.

Eramud: I koht – Enn Tõnissoni ja Lii Pähni Peetrimäe talu Jõksi külas; tunnustatakse Inge ja Tiit Rebase kodu Niidu 9 Kanepi alevis, Sirje ja Aare Lille kodu Jõe 1 Kanepis.

Ühismajadest: I koht – Kooli 6a.

Fotod: KILLU KALEVA

Suvekodude hindamisel pälvis tunnustuse Riho ja Liivi Zupsoni Jõetare talu Koigera külas.

Tulge segakoori laulma!

Kanepi kultuurimaja segakoor alustab uut hooaega. Koor on koos laulnud juba 13 aastat ja selle aja jooksul on osa võetud väga paljudest laulupidudest, ka väljaspool maakonda, üldlaulupidudest Tartus ja Tallinas rääkimata. Sellel aastal jõudsime ka Soome. Reis oli katsumusterohke, kuid huvitav.

Kõiki neid laulupidusid saab lahti mõtestada sõnadega: igal peol on oma võlu. Kes kordki on saanud laulust hingelise laengu, võib öelda, et ta pole asjata elanud. Esinemised oma valla üritustel on meid liitnud.

Oleme tänulikud oma dirigendile Meeli Rammulile. Kõik kaunid hetked on talletatud kroonikasse. Soovime Meelile laulurõõmu tema uutes tegemistes!

Paraku aeg muutub, elu teeb oma käigud ja nõnda alustab Kanepi segakoor sel hooajal uue dirigendi Kalev Lindali taktikepi all. Meie uus juht on tunnustatud Haaslava meeskoori dirigent, seepärast ootame laulma ka

mehi, kes tahavad oma võimsal häälel kõlada lasta. Aga ka õrnema soo esindajatele leiduvad vabad kohad meie ridades. Kooris on varem laulnud gümnaasiuminoored, ootame neidki meie koori täienduseks! Uskuge, teid ootavad ees toredad elamused ühislaulmisest, kontsertidest ja väljasõitudest, kindlasti ka laulupidudest.

Loodame, et uus dirigent toob juurde uut hoogu ja indu, mis sütitab ja liidab lauljaid Kanepi mail, sest segakooril on oma ajalugu ja Kanepi laulutraditsioonidel on üldse väga pikk ja kuulsa ajalugu.

Tulge laulma!

Laul teeb meele rõõmsaks!

Ootame kõiki lauluhuvilisi igal neljapäeval kell 19 Kanepi kultuurimajja segakoori proovile.

VAIKE KOTTISSE,
koorivanem

Kultuuriüritused

Kanepi kultuurimajas

1. novembril kell 19 traditsiooniline hingedepäeva õhtu külalisesinejatega. Tasuta.

9. novembril kella 21–01 mardipäeva disko noortele. DJ Kepu. Pääse 25 krooni.

17. novembril kell 14 tantsutrupi Valtser viie aasta sünnipäevapidu (kutsetega).

2. detsembril kell 16

Kanepi alevi jõulukuusel küünalde süütamine.

Advendiaja sisseõnnistamine (kirikuõpetaja Margit Lail). Vallavanema sõnavõtt.

Laulab Kanepi kultuurimaja segakoor.

Põlgaste kultuurimajas

17. oktoobril kell 13 lasteteater Mäng esituses „112 aitab”. Kõik mudilased on oodatud. Tasuta.

19. oktoobril kella 21–02 sügisõhtu tantsutruul ansambliga Kondor Mulgimaalt. Pääse 35 krooni. Puhvet.

23. oktoobril Kanepi valla pedagoogide töö tunnustamine: vallalt pääsmed Tartusse ABBA muusika kontserdile.

26. oktoobril kella 21–01 noorteõhtu. DJ Kepu. Pilet 25 kr.

16. novembril kell 20 Kanepi valla põllumeeste pidu (kutsetega). Üles astuvad tantsuansambel Kihnu Poisid, Sirje ja Väino Puura jt. Info Rain Rekkerilt ja Jaak Kõivult.

23. novembril kella 21–02 kadripäeva pidu ansambliga Ergo-bänd. Kostüümides sissepääs kella 21.45ni prii. Kell 22 kadride etteasted. Pääse 35 krooni. Puhvet.

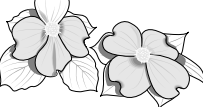
2. detsembril kell 18 Põlgaste küla jõulukuusel küünalde süütamine. Advendiaja algus. Kirikuõpetaja Margit Lail ja kohalikud päkapikud.

Sportimisvõimalused Kanepis

ESMAPÄEVITI
kella 19–21 korvpall
kooli võimlas (Tanel Pettai);
kell 19 kepikõnd
kirikuplatsilt
(Vaike Meesak).
KOLMAPÄEVITI
kella 16–17 kõhutants
lasteaia saalis
(Riina Schotter);
kell 19 kepikõnd kirikuplat-

silt (Vaike Meesak);
kella 19–21 korvpall
(Tanel Pettai).
NELJAPÄEVITI
kell 16.45 aeroobika
gümnaasiumi võimlas
(Andre Laine).
PÜHAPÄEVITI
kella 18–19 võimlemine
gümnaasiumi võimlas
(Maiken Keldu).

Soovime tugevat tervist ja jõudu edaspidiseks kõikidele sünnipäevalastele!

KANEPI VALLAVOLIKOGU
ja **VALLAVALITSUS**

Vastsündinud vallakodanikud

*Kiirelt kasva ja harjuda püüa iga maailma imega.
Elu ise sind endasse hüüab uue ilusa nimega.*

Tiina ja Riho perre Põlgaste külas
sündis 29. augustil tütar
Luisa Läll

Merle ja Agu perre Peetrimõisa külas
sündis 12. septembril tütar
Kättriin Punmann

Kariina ja Kaido perre Kanepi alevikus
sündis 17. septembril tütar
Kristella Kängsep

Riina ja Heineri perre Põlgaste külas
sündis 23. septembril poeg
Heiko Kuristik

Õnne ja tervist lastele ja vanematele!

KANEPI TEATAJA

Kanepi vallavalitsuse ja volikogu ajaleht.

Toimetuse aadress: Turu 2, Kanepi alevik , 63101 Põlvamaa. Koostaja Tiit Leppikus, tel 797 6312, 797 6323. Kirjastanud AS Võru Teataja, pk 1, 65602 Võru.